

Heikki Lindfors
2.3.2022

Ympäristövaliokunta

Lausunnon aihe: Ehdotus Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiiviksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä

Viite: EU/2021/0425

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI UUSIUTUVIEN KAASUJEN, MAAKAASUN JA VEDYN SISÄMARKKINOITA KOSKEVISTA YHTEISISTÄ SÄÄNNÖISTÄ (Kaasumarkkinadirektiivi)

Energiateollisuus ry (ET) kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Energiateollisuus (ET) pitää esitettyjä kaasumarkkina-asetusta ja -direktiiviä oikean suuntaisina aloitteina edistämään uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen pääsyä markkinoille. Uusiutuvia ja vähähiilisiä kaasuja tarvitaan yhteiskunnan vähähiilistämiseen erityisesti teollisuudessa ja raskaassa liikenteessä.

Vedylle luotava markkinamalli on pääpiirteissään verrannollinen nykyiseen metaanimarkkinaan. ET pitää vuoden 2020 alussa tapahtunutta Suomen kaasumarkkinauudistusta erinomaisena pohjana komission esittämän uuden kaasumarkkinaregulaation kansalliseen soveltamiseen, eikä perusteellisia muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön tarvita.

Energiateollisuus pitää kaasumarkkina-asetusta ja -direktiiviä kiitettävänä kokonaisuutena, ja keskittyy tässä lausunnossa kansallisen kaasusektorin erityispiirteisiin, jotka vaativat erityistä huomiota.

Vetymarkkinan luomisesta

Energiateollisuus pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että vetymarkkinan määrittelyä ja edistämistä toteutetaan EU-tasolla. Vetymarkkinan ja infran luominen vaatii kansainvälistä yhteistyötä. Tämä koskee myös Suomea jo ensi vaiheessa: vetymarkkina ja -infra lähtee kehittymään ensin alueilla, jossa on joko uusiutuvan energian resursseja sekä valmiita teollisia käyttökohteita vedylle. Suomessa esimerkki tällaisesta alueesta on Pohjanlahti, jossa sekä Suomen että Ruotsin puolella on sekä tuulienergiapotentiaalia että raskaan teollisuuden

käyttökohteita. On suotavaa, että sääntely on yhteneväistä molemmiin puolin rajaa, jotta tuotanto, kulutus ja infra pääsevät kehittymään. Tällaisten paikallisten ”vetylaaksojen” synnyttämä vetynfra kehitty jatkossa yhteneväiseksi Unionin laajuiseksi vetymarkkinaksi. Tämä kehitys tarvitsee korkean tason koordinaatiota, joten on hyvä, että vetynfran luomista koordinoidaan Unionin tasolla. Unionin laajuinen puhtaiden kaasujen infrastruktuuri parantaa toimitusvarmuutta ja vähentää riippuvuutta tuontien energiasta.

Integroitu verkkosuunnittelu (ml. verkon kymmenvuotinen kehityssuunnitelma) edistää pitkäaikaista infran kehitystä ja on kannatettava.

Kuluttajan oikeuksista

Kaasumarkkinadirektiivin esitykset liittyen kuluttajien oikeuksiin ovat pääasiassa Suomen nykyisen kaasumarkkinamallin mukaisia.

Uudeksi kuluttajan oikeudeksi esitetään oikeutta valita vähähiilistä kaasua. Esitys on kannatettava. Oikeus ei tällä hetkellä toteudu; biometaanialia ei ole tällä hetkellä tarjolla kaasun tukkumarkkinalla. ET:n näkemys on, että kyseisen oikeuden toteutuminen edellyttää kansallisia lisätoimia puhtaiden kaasujen edistämiseksi, myös muilla sektoreilla kuin liikenteessä.

Kansalaisten energiayhteisöistä

Direktiivissä määritellään kansalaisten energiayhteisöt, ja niihin liittyvät säännöt. ET:n näkemys on, että lähtökohtaisesti energiayhteisöjä tulisi koskea vastaavat velvoitteet yksityisiä loppukäyttäjiä kohtaan kuin jakeluverkonhaltijoilla. ET epäilee, että johtuen kaasua käyttävien kotitalouksien pienestä määrästä johtuen kansalaisten energiayhteisöjä tuskin tulee Suomeen syntymään. Biokaasun tuottajien kesken voi syntyä kansalaisten energiayhteisön kaltaisia paikallisia kollektiiveja.

Mittareista

Suomen kaasua käyttävistä kotitalouksista (n. 30 000) suurin osa on liesikäyttäjiä, jotka eivät käytä kaasua muuhun tarkoitukseen (lämmitykseen). Kaasua lämmitykseen käyttäviä kotitalouksia on muutama tuhat. Liesikäyttäjien kaasun kulutuksen seuranta tulee olla kustannustehokasta. Älymittarit ovat toistaiseksi liian kallis ratkaisu pienkäyttäjille. ET suhtautuu kriittisesti liesikäyttöä koskevan poikkeuksen poistoon mittaroinnissa.

Varastoinnista

Valtioneuvoston kannassa todetaan, että komission kaasuvästöjen sääntelyyn ehdottamat muutokset eivät tuo käytännössä parannuksia kaasumarkkinoiden toimivuuteen. ET huomauttaa, että kolmannen osapuolen pääsy västöihin on lähtökohtaisesti kannatettava asia, erityisesti koskien Gazpromin omistamia västöja Euroopassa, vaikka ne eivät suoranaisesti koske Suomea.

Suomessa ei ole kaasuvästöille sopivaa maaperää. Lähin kaasuvästo sijaitsee Latvian Incukalnsissa, johon pääsy on relevantti suomalaisille markkinatoimijoille ja sen hyödyntäminen edistää kaasun toimitusvarmuutta Suomeen. Suomessa käytössä ja rakenteilla olevat LNG-terminaalien yhteydessä olevat nesteytetyn kaasun västöt ovat mitoitettu kaupalliseen toimintaan, eivät kaasun pitkäaikaiseen västointiin.